

Nr 303

Av herr **Jacobsson, Gösta**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten.*

(Lika lydande med motion nr 383 i Andra kammaren)

Enligt 1 § i Kungl. Maj:ts kungörelse om statens lånefond för den mindre skeppsfarten (nr 340/1957) har nämnda lånefond till syfte att genom lånestöd främja en ur allmän synpunkt önskvärd förnyelse av rikets bestånd av fartyg med en bruttodräktighet av högst 500 registerton.

Konstateras må att, när den nya kungörelsen trädde i kraft år 1957, småföretagarna fick ökade möjligheter att använda sig av de förmåner, som lånefonden erbjuder för uppbyggnad av det mindre tonnaget i jämförelse med tidigare, då endast de större företagen och kapitalstarka personer kunde utnyttja fondens lånemöjligheter.

Med de knappa medel, som nu för nästa budgetår blir tillgängliga för utlåning, kommer emellertid fondens syftemål icke att kunna tillgodoses. Lånenämnden har inte tillräckliga medel till sitt förfogande för att nybyggnadsverksamheten skall kunna främjas och stöd lämnas åt näringen. Nämnden har på grund av bristande medel redan innevarande budgetår sett sig nödsakad uppträda mycket restriktivt vid beviljande av lån och successivt sänkt lånens procentuella andel av kostnaden för nyförvärv. Medan kungörelsen medger lån på högst 80 procent av det för fartyg avtalade priset och en amorteringstid av 15 år, beviljar nämnden numera i regel endast lån, som motsvarar mellan 40 och 50 procent av ett fartygs anskaffningskostnad, med en amorteringstid av allenast 10 år.

Det säger sig självt, att då ett fartyg av den storleksklass, det här är frågan om, betingar ett pris av i runt tal 1,5 miljon kronor, förutsättningarna för småföretagarna att med lån ur fonden förvärva fartyg blivit ytterst minimala. Den föryngring av tonnaget, som av flera skäl är absolut nödvändig, kommer till följd därav automatiskt att bromsas upp, då det inte finns medel tillgängliga för att bevilja lån intill den maximigräns, som nämnes i kungörelsen.

Det borde ligga i hela landets intresse, att ett så konkurrenskraftigt tonnage som möjligt bygges upp inom den mindre skeppsfarten och att lasterna i närtrafiken i största möjliga utsträckning kan skeppas på svenska kölar. De varor, som framför allt använder sig av detta tonnage, är cement, gödning, kalksten, spannmål, fodermedel och oljeväxtfrön samt trävaror.

Att uppmärksamma är att även om sjöfarten mellan vårt land och utlandet har ökats successivt efter andra världskriget, har av olika skäl det svenska tonnagets andel av utrikesfarten minskat och särskilt i den del

av utrikesfarten, där det mindre tonnaget hålles sysselsatt, kan man notera en kraftig minskning.

Nedgången i det svenska mindre tonnagets andel i utrikesfarten kan i första hand förklaras med en ökad konkurrens från västtyskt och holländskt modernt tonnage. Dessa länder svarar vardera för större andel i transporterna på Sverige än det svenska tonnaget. Uppbyggnaden av det mindre tonnaget har i motsats till hos oss där gått i en mycket snabb takt under efterkrigsåren.

Förutsättningen för att det svenska tonnaget skall byggas upp och återtaga en del av vad som förlorats av transporterna är att näringsens lånemöjligheter förbättras.

I årets statsverksproposition upptages under kapitalbudgeten endast ett formellt investeringsanslag å 1 000 kronor, varjämte det föreslås, att riksdagen måtte medgiva Kungl. Maj:t att utan hinder av tidigare meddelat beslut bemyndiga lånenämnden för den mindre skeppsfarten att för sin normala utlåningsverksamhet disponera 2 miljoner kronor av återstoden av tidigare i arbetslöshetsbekämpande syfte anvisade medel.

Under nästa budgetår kommer att till lånenämndens förfogande stå endast nämnda belopp å 2 miljoner kronor jämte vad som under året flyter in i återbetalning på utlämnade lån. Återbetalningen under föregående år utgjorde 1,3 miljon kronor. För innevarande budgetår anses återbetalningsbeloppet komma att stiga något med anledning av att utestående lån ökat under det gångna budgetåret. Det belopp, som kommer att stå till förfogande, inskränker sig sålunda till drygt 3,5 miljoner kronor. Den ringa medeltillgången kommer att få till följd, att antingen lånens procentuella andel av kostnaden för nyförvärv kommer att ytterligare minskas eller att endast ett fåtal lånesökande kan beviljas lån. Då ett nybygge, som ovan uppgivits, i dag kostar i runt tal 1,5 miljon kronor, skulle lån endast kunna beviljas för 3 fartyg, om en erforderlig låneandel i kostnaden skulle tillerkännas redaren.

En förstärkning av lånefonden med minst det belopp, som begärts av lånenämnden, är därför oundgängligen nödvändig, om lånefonden skall kunna någorlunda fylla sin uppgift.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte — utöver det belopp å 2 miljoner kronor, som i statsverkspropositionen föreslås skola disponeras av i arbetslöshetsbekämpande syfte anvisade medel — till statens lånefond för den mindre skeppsfarten för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag å 2 000 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1961

Gösta Jacobsson